Manuel Forcano dona veu al nostre llegat jueu emmudit

■ L'hebraista ha publicat un llibre sobre els 50 indrets jueus més destacats de Catalunya a l'edat mitjana, de què una dotzena són a les comarques gironines ■ Es va presentar dijous a Girona

La presentació de dijous a Girona, amb Sílvia Planas, Forcano, Boya i Carles Ribas. I quatre fotos del llibre: el micvé de Besalú, el carrer de Sant Genís (Torroella), una fornícula amb l'estrella de David (Camprodon) i la façana nord de la basílica de Castelló, on hi havia el cementiri dels conversos ■ J. SABATER / CHOPO GARCÍA-DIE

Xavier Castillón
GIRONA

Tal com recorda l'hebraista i poeta Manuel Forcano (Barcelona, 1968) en el text introductori de *Catalunya: 50 indrets jueus de l'edat mitjana* (Cossetània), la història ha acabant fent realitat les maledicions que els jueus juraven quan tenien un plet amb un cristià o deixaven a deure diners en un mercat: "Maleït sies a la ciutat i maleït fora de la ciutat: que vinguin les maledicions sobre casa teva i sobre tots els teus béns, que casa teva es vegi deserta i no hi hagi qui l'habiti!" I reflexiona tot seguit Forcano: "Amb el pas dels segles, molts d'aquests indrets han quedat emmudits i poca gent coneix el passat jueu de moltes de les nostres actuals viles i ciutats de Catalunya. Ara és temps de donar-los veu." Això és el que s'ha proposat l'autor en aquest llibre, molt ben il·lustrat per les fotografies de Chopo García-Die, que repassa 50 dels indrets més significatius de la presència jueva abans del decret d'expulsió del 1492. El llibre va ser presentat dijous al Museu d'Història dels Jueus de Girona pel director general de Patrimoni, Jusèp Boya, com també es va presentar, ara fa un mes, a Castelló d'Empúries. Girona i Castelló són dos dels *indrets* a què Forcano havia de prestar atenció forçosament, com també és el cas de Besalú, per la importància de les seves comunitats jueves, de què han quedat notables restes arqueològiques en uns calls que han recuperat part de la seva antiga esplendor. Però el llibre també viatja pel passat jueu, no sempre tan evident, de Puigcerdà, Camprodon, Banyoles, Sant Feliu de Guíxols, la Bisbal d'Empordà, Torroella de Montgrí, Peratallada, Figueres i Peralada, per travessar tot seguit els Pirineus i visitar Vilafranca de Conflent i Perpinyà, que va ser seu d'una altra de les principals aljames o comunitats jueves del país, també castigada per la intolerància cristiana, sobretot al llarg del segle XIV, amb diversos assalts cruents al call i lleis que obligaven els jueus a vestir amb marques a la roba o que els impedien tocar la fruita i la verdura al mercat.

En moltes localitats queda només el nom del call en algun carrer, i en d'altres ni això. "Hom suposa que el barri jueu i la seva sinagoga es podrien situar a l'actual carrer de Sant Genís", escriu Forcano sobre Torroella de Montgrí. Petites restes –el fragment d'una llàntia de la Hanukkà o un segell per marcar el pa àzim, trobats a Puigcerdà– i alguns documents permeten imaginar l'esplendor d'una cultura molt arrelada a casa nostra, que va ser arrencada i emmudida amb un odi que no va acabar aquí. ■